

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อพัฒนาคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับโดยใช้
ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาพร้อมกับหลักไตรสิกขา เพื่อเสริมสร้างการมีสติ
ความมีเหตุผล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาจิตวิทยาสำหรับครูของนิสิตปริญญาตรี
ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยสงฆ์นครพนมการศึกษานี้ผู้วิจัยใช้การเชิงทดลอง (Experimental
Research) เพื่อเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ประกอบด้วยวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบแผนของการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2558 วิทยาลัยสงฆ์นครพนม โดยกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น
2 กลุ่ม

1. ประชากร ได้แก่ นิสิตปริญญาตรีกำลังศึกษาชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยสงฆ์
นครพนม อยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 คณะ 3 สาขาวิชา
คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา, คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ,
คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์, จำนวน 1 ห้อง นิสิตรวมทั้งสิ้น 69 รูป/คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครพนม กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1 คณะ 1 สาขาวิชา คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา จำนวน 37 รูป/คน ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าน่าจะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรได้

แบบแผนของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง ซึ่งดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัย คือ แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (The One Group Pretest-Posttest Design) (ชูศรี วงศ์รัตน์ และองอาจ นัยพัฒน์, 2551, หน้า 41) ดังตาราง 1

ตาราง 1 แบบแผนการวิจัยเชิงทดลอง (The One Group Pretest- Posttest Design)

กลุ่มทดลอง	ทดสอบก่อนเรียน	กระบวนการทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
E	T ₁	X	T ₂
E	แทน	กลุ่มทดลอง	
T ₁	แทน	การทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest)	
X	แทน	การจัดกระทำหรือการใช้ตัวแปรทดลอง (Treatment)	
T ₂	แทน	การทดสอบหลังการทดลอง (Posttest)	

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ คู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยา สำหรับครู โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาพร้อมกับหลักไตรสิกขา นิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 จำนวน 9 บท ประกอบด้วย ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับจิตวิทยา สำหรับครู พัฒนาการความรู้พื้นฐานและทฤษฎีพัฒนาการ จิตวิทยาพัฒนาการพัฒนาการในแต่ละช่วงวัย จิตวิทยาการศึกษาสำหรับครู จิตวิทยาการศึกษาสำหรับครู จิตวิทยาการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียน จิตวิทยาการเรียนรู้ การแนะแนวและการให้คำปรึกษา ความแตกต่างของบุคคล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

- 2.1 แบบทดสอบวัดการมีสติ เป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ
- 2.2 แบบทดสอบวัดความมีเหตุผล เป็นแบบทดสอบวัดความมีเหตุผล แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ
- 2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ
- 2.4 แบบทดสอบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือภายใต้ การกับดูแลที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และคำปรึกษาของคณะกรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1.1 คู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครูโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามรูปแบบการเรียนรู้ แบบทฤษฎีการเรียนรู้พุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขาให้สอดคล้องกับ สาระมาตรฐาน การเรียนรู้วิชาจิตวิทยาสำหรับครู ตามหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2556 ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกเนื้อหาสาระจากหนังสือ แบบเรียนที่สามารถสอดแทรกทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับ หลักไตรสิกขา ได้ศึกษาเนื้อหารายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู จำนวน 9 บท บทละ 3 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ รวมเวลา 48 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาแนวทางการจัดทำคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยา สำหรับครู วัดอุปประสงค์ของการจัดทำคู่มือให้สอดคล้องกับหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ของ สถาบันการศึกษา

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่

2.1 ศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ สาขาวิชา
สังคมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาจิตวิทยาสำหรับครู พุทธศักราช 2556

2.2 ศึกษาการจัดการเรียนรู้ด้วยคู่มือการสอนกลุ่มสาระ
การเรียนรู้วิชาจิตวิทยาสำหรับครูของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2

2.3 ศึกษาทฤษฎี หลักแนวคิดการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา

2.4 ศึกษาเนื้อหาจากหนังสือเรียน เอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ เกี่ยวกับ
หลักไตรสิกขาและหลักธรรมทางพุทธศาสนา

3. วางแผนการจัดทำคู่มือ ดำเนินการเขียนโครงร่างของคู่มือ
ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้

3.1 คำชี้แจงในการใช้ ครอบคลุมถึง วัตถุประสงค์ของคู่มือ
คำแนะนำ และวิธีการใช้คู่มือ

3.2 เนื้อหา ได้แก่ เนื้อหาจากหนังสือการเรียนรู้วิชาจิตวิทยา
สำหรับครู ของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่2 ประกอบด้วย 9 บท ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ
จิตวิทยาสำหรับครู พัฒนาการความรู้พื้นฐานและทฤษฎีพัฒนาการ จิตวิทยาพัฒนาการ
พัฒนาการในแต่ละช่วงวัย จิตวิทยาการศึกษาสำหรับครู จิตวิทยาการศึกษาสำหรับครู
จิตวิทยาการศึกษาที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางการเรียน จิตวิทยาการเรียนรู้ การแนะแนวและ
การให้คำปรึกษา ความแตกต่างของบุคคล

3.3 วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ความสัมพันธ์ซึ่งเนื่อหากำหนดหน่วย
การเรียนรู้หัวข้อ/รายละเอียด และเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การบูรณาการร่วมกับ
วิชาจิตวิทยาสำหรับครูโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาพร้อมกับหลักไตรสิกขา
แบ่งออกเป็น 9 บท บทละ 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รวมเวลา 48 ชั่วโมง ดังในตาราง 2

ตาราง 2 สารระสำคัญการเรียนรู้ การบูรณาการเรียนรู้ เวลาเรียนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู
โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาพร้อมกับหลักไตรสิกขา
ของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 และผลสัมฤทธิ์ที่มุ่งพัฒนาการมีสติเพื่อให้เกิด
ปัญญาด้านความมีเหตุผล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เวลา/ ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอนสื่อที่ใช้	ผลลัพธ์ที่ มุ่งพัฒนา
1	หลักธรรมในการดำรงชีวิต (สติ ศีล สมาธิ) 1. หลักธรรมในการดำรงชีวิตแบบพอเพียง 2. วินัยขั้นพื้นฐานการรักษาศีล 5 3. หลักการใช้สติในการดำเนินชีวิต 4. การดำรงชีวิตตามหลักคุณธรรม หลักการรู้จักประมาณตน ใช้หลักเหตุผล ด้วยการมีสติและสมาธิ	3	- ชี้แจง เสนอทางเลือก ข้อตกลงการเรียนการสอน - แจงคำอธิบายรายวิชา การวัดผลประเมินผล - บรรยายเนื้อหาเรื่อง ความเป็นมาความสำคัญ และแสดงความคิดเห็น	1. การมีสติ 2. ความมีเหตุผล 3. ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน
2	การบริหารจิตและการเจริญปัญญา 1. การฝึกจิตให้มีสมาธิในชีวิตประจำวัน 2. หลักเจริญปัญญาด้วยอานาปานสติ 3. วิธีคิดแบบอุบายปลูกเร้าคุณธรรม โดยวิธีการ การเรียนรู้โดยการสังเกตหรือ การเลียนแบบ	3	- ชี้แจง เสนอทางเลือก ข้อตกลงการเรียนการสอน - แจงคำอธิบายรายวิชา การวัดผลประเมินผล - บรรยายเนื้อหาเรื่อง ความเป็นมาความสำคัญ	1. การมีสติ 2. ความมีเหตุผล 3. ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน
3	บทที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับจิตวิทยา สำหรับครู 1. ความหมายของจิต 2. ความสำคัญของจิตวิทยาสำหรับครู 3. ประวัติความเป็นมาของจิตวิทยา 4. กลุ่มต่างๆ ของจิตวิทยา	6	- ประเมินผลงานที่ มอบหมาย ทบทวน และ สอนเสริม - บรรยายเนื้อหาความรู้ พื้นฐานเกี่ยวกับจิตวิทยา สำหรับครู - มอบหมายแบบฝึกหัด	1. การมีสติ 2. ความมีเหตุผล 3. ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เวลา/ ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอนสื่อที่ใช้	ผลลัพธ์ที่ มุ่งพัฒนา
4	บทที่ 2 พัฒนาการและพฤติกรรม ด้านต่างๆ 1. ความหมายของพัฒนาการและการ เจริญเติบโต 2. ขบวนการพัฒนาการ 3. หลักการของการพัฒนาการของมนุษย์ 4. พัฒนาการในวัยต่างๆ 5. หลักของการเจริญเติบโตและพัฒนาการ 6. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการ 7. ทฤษฎีพัฒนาการ	9	- ประเมินผลงานที่ มอบหมาย ทบทวน และ สอนเสริม - บรรยายเนื้อหาเกี่ยวกับ พัฒนาการและพฤติกรรม ด้านต่างๆ - มอบหมายแบบฝึกหัด	1. การมีสติ 2. ความมีเหตุผล 3. ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน
5-6	บทที่ 3 จิตวิทยาพัฒนาการ : พัฒนาการ ในแต่ละช่วงวัย 1. พัฒนาการวัยก่อนคลอด 2. พัฒนาการวัยทารก 3. พัฒนาการวัยเด็ก 4. พัฒนาการวัยรุ่น 5. พัฒนาการวัยผู้ใหญ่ 6. พัฒนาการวัยชรา	3	- ประเมินผลงานที่ มอบหมาย ทบทวน และ สอนเสริม - บรรยายเนื้อหาเกี่ยวกับ จิตวิทยาพัฒนาการ : พัฒนาการในแต่ละช่วงวัย - มอบหมายแบบฝึกหัด	1. การมีสติ 2. ความมีเหตุผล 3. ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน
7-8	บทที่ 4 ทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพ และจริยธรรม (1) 1. บุคลิกภาพของความเป็นครู 2. หลักการสอน 3. การออกแบบการสอน 4. ทฤษฎีการสอน 5. กิจกรรมการเรียนการสอน	6	- ประเมินผลงานที่ มอบหมาย ทบทวน และ สอนเสริม - บรรยายเนื้อหาเกี่ยวกับ ทฤษฎีพัฒนาการทาง บุคลิกภาพและจริยธรรม - มอบหมายแบบฝึกหัด	1. การมีสติ 2. ความมีเหตุผล 3. ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน

ตาราง 2 (ต่อ)

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เวลา/ ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์ที่ มุ่งพัฒนา
9-10	บทที่ 5 จิตวิทยาการศึกษา : จิตวิทยากับครู (2) 1. ความหมายของกิจกรรมการเรียนการสอน 2. จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3. หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4. รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 5. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 6. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการต่างๆ	3	- ประเมินผลงานที่มอบหมาย ทบทวน และสอนเสริม - บรรยายเนื้อหาเกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษา : กับจิตวิทยากับครู - มอบหมายแบบฝึกหัด	1. การมีสติ 2. ความมีเหตุผล 3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
11-12	บทที่ 6 จิตวิทยาการศึกษา : จิตวิทยากับสภาพแวดล้อมทางการเรียน 1. ความหมายของสภาพแวดล้อมทางการเรียน 2. อิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางการเรียน 3. การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน 4. การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน 5. การบริหารห้องเรียน 6. ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน 7. การจัดชั้นเรียน	6	- ประเมินผลงานที่มอบหมาย ทบทวน และสอนเสริม - บรรยายเนื้อหาเกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษา จิตวิทยากับสภาพแวดล้อมทางการเรียน - มอบหมายแบบฝึกหัด	1. การมีสติ 2. ความมีเหตุผล 3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เวลา/ ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ สอนสื่อที่ใช้	ผลลัพธ์ที่ มุ่งพัฒนา
13-14	บทที่ 7 จิตวิทยาการเรียนรู้ 1. ความหมายของการเรียนรู้ 2. ธรรมชาติของการเรียนรู้ 3. กระบวนการเรียนรู้ 4. ทฤษฎีการเรียนรู้ 5. การเรียนรู้และพฤติกรรมตามแนวคิด ของพระพุทธศาสนา	3	- ประเมินผลงานที่ มอบหมาย ทบทวน และ สอนเสริม - บรรยายเนื้อหาเกี่ยวกับ จิตวิทยาการเรียนรู้ - มอบหมายแบบฝึกหัด	1. การมีสติ 2. ความมีเหตุผล 3. ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน
15	บทที่ 8 การแนะแนวและการให้ คำปรึกษา 1. ความหมายของการแนะแนว 2. ปรัชญา หลักการและจุดมุ่งหมายของ การแนะแนว 3. ประเภทและขอบข่ายของการแนะแนว 4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการแนะแนว 5. บทบาทของฝ่ายต่างๆ ในการแนะแนว 6. การให้คำปรึกษา	3	- ประเมินผลงานที่ มอบหมาย ทบทวน และ สอนเสริม - บรรยายเนื้อหาเกี่ยวกับ การแนะแนวและการให้ คำปรึกษา - มอบหมายแบบฝึกหัด	
16	บทที่ 9 ความแตกต่างของบุคคลทัศนะ ของนักจิตวิทยาเกี่ยวกับความแตกต่าง ของบุคคล 1. ความแตกต่างระหว่างบุคคลทางเขาวง ปัญญา 2. ความแตกต่างระหว่างบุคคลทาง ความคิดสร้างสรรค์ความแตกต่างระหว่าง บุคคลทางลีลาการรู้คิด 3. ความแตกต่างระหว่างบุคคลเกี่ยวกับ ลีลาการเรียนรู้ 4. ความแตกต่างระหว่าง กลุ่ม		- ประเมินผลงานที่ มอบหมาย ทบทวน และ สอนเสริม - นิสิตนำเสนอผลงาน งานที่ได้รับมอบหมาย ของกลุ่ม - ประเมิน แนะนำ ชี้แนะ - บรรยายสรุปเนื้อหาวิชา - ชี้แนะการนำไปใช้ และ แนวทางการประเมินผล ปลายภาคการศึกษา	1. การมีสติ 2. ความมีเหตุผล 3. ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน

4. ออกแบบและสร้างคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาพร้อมกับหลักไตรสิกขา ในแต่ละส่วนมีส่วนประกอบ ดังนี้ ชื่อเรื่องมาตรฐานการเรียนรู้เวลา วันที่ใช้สอน สารการเรียนรู้หรือเนื้อหา กิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้การวัดผลการประเมินผล และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือบันทึกหลังสอนข้อเสนอแนะเอกสารอ้างอิงโดยในขั้นการจัดกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้นั้นเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาพร้อมกับหลักไตรสิกขา

5. นำคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของมาตรฐานการเรียนรู้รูปแบบการเขียนคู่มือความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้สารการเรียนรู้การวัดผลการประเมินผล ข้อเสนอแนะ และเอกสารอ้างอิงโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาพร้อมกับหลักไตรสิกขา วิชาจิตวิทยาสำหรับครู เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

6. นำคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาพร้อมกับหลักไตรสิกขา วิชาจิตวิทยาสำหรับครู มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

6.1 ดร.ประยูร เทพพิทักษ์ศักดิ์ อาจารย์พิเศษ สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

6.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แจ่มจันทร์ สุวรรณรงค์ อาจารย์พิเศษ สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาภาษาไทย

6.3 ดร.ประยูรศรี กวานปรัชชา วิทญานะ ดิษยานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลประยูรศรี สพ.น.นครพนม เขต 1

6.4 ดร. อุษา ปราบหงษ์ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

6.5 นายณลิณ วรรณคร อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครพนม

7. ผู้เชี่ยวชาญประเมินคู่มือประกอบการสอนมาตรวจสอบประเมินคุณภาพด้านความถูกต้อง เหมาะสม ความสอดคล้อง และครอบคลุมแต่ละองค์ประกอบของคู่มือการเรียนรู้ โดยใช้ค่าคะแนนสร้างตามมาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบดังนี้

- 5 คะแนน สำหรับความคิดเห็น มีผลมากที่สุด
- 4 คะแนน สำหรับความคิดเห็น มีผลมาก
- 3 คะแนน สำหรับความคิดเห็น มีผลปานกลาง
- 2 คะแนน สำหรับความคิดเห็น มีผลน้อย
- 1 คะแนน สำหรับความคิดเห็น มีผลน้อยที่สุด

แบบประเมินลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะปานกลาง เหมาะสมน้อย เหมาะสมน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 5245, หน้า 7) กำหนดเกณฑ์ ประเมินและการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพและความเหมาะสม
4.51-5.00	มีคุณภาพและความเหมาะสมมากที่สุด
3.51-4.50	มีคุณภาพและความเหมาะสมมาก
2.51-3.50	มีคุณภาพและความเหมาะสมปานกลาง
1.51-2.50	มีคุณภาพและความเหมาะสมน้อย
1.00-1.50	มีคุณภาพและความเหมาะสมน้อยที่สุด

8. นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านไปหาค่าเฉลี่ยของแบบประเมินคู่มือประกอบการสอน ซึ่งต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป หมายความว่ามีความเหมาะสมในระดับดี สามารถนำไปใช้สอนได้

9. นำคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาพร้อมกับหลักไตรสิกขา ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยนครพนม จำนวน 69 รูป/คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่องต่างๆ และความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอนกับเวลาที่กำหนด เมื่อทราบปัญหาต่างๆ แล้วก็นำมาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

10. สร้างคู่มือฉบับสมบูรณ์ โดยจัดพิมพ์คู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับ โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาพร้อมกับหลักไตรสิกขา ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครพนม กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 37 รูป/คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

2.1 แบบทดสอบวัดการมีสติ

การสร้างและหาคุณภาพผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบเพื่อวัดการมีสติ มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

2.1.1 ศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ วัดการมีสติ

2.1.2 สร้างแบบทดสอบวัดการมีสติ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก เป็นลักษณะสถานการณ์ต่างๆ ในนิสิตเลือกคำตอบที่ถูกต้อง ที่แสดงถึงการ มีสติ โดยให้สอดคล้องกับความสามารถด้านการมีสติ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ แบบทดสอบนี้ใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

2.1.3 นำแบบทดสอบวัดการมีสติ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจความถูกต้อง ความเหมาะสม รับข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงแก้ไข

2.1.4 นำแบบทดสอบวัดการมีสติที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว เสนอ ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นกรรมการ ชุดเดิม จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความตรง ของแบบทดสอบด้วยการหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ซึ่งค่า IOC ตั้งแต่ .50 ถึง 1 เป็นข้อสอบ ที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ ผลการวิเคราะห์ พบว่าค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1 แสดงว่าแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้สมบูรณ์ขึ้น

2.1.5 นำคะแนนของนิสิตแต่ละรูป/คน มาเรียงจากคะแนนสูงสุด ไปหาต่ำสุด แล้วใช้เทคนิค 27% ของ จุง เต ฟาน จากคะแนนกลุ่มสูงกลุ่มต่ำที่ได้แล้ว นำมาคำนวณหาค่าความยากง่าย (Difficulty) (p) และคำนวณหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) (r)

2.1.6 นำผลการทดลองมาวิเคราะห์รายข้อ หาค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความยากง่าย (p)

การคิดวิเคราะห์หาความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ราย ข้อ ซึ่งค่าความยากมีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 ข้อสอบที่มีค่าความยาก (p) ระหว่าง .21 ถึง .80 เป็นข้อสอบที่มีความยากอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ดัชนีวัดค่าความยากดังนี้ (สุวิมล ติรนาพันธ์, 2551, หน้า 147 – 150)

- .81 – 1 หมายถึง เป็นข้อสอบที่ง่ายมาก ไม่ควรใช้หรือปรับปรุง
- .61 – .80 หมายถึง เป็นข้อสอบที่ค่อนข้างง่าย แต่ใช้ได้
- .41 – .60 หมายถึง เป็นข้อสอบยากปานกลาง เป็นข้อสอบที่ดีมาก
- .21 – .40 หมายถึง เป็นข้อสอบที่ค่อนข้างยาก แต่ใช้ได้
- .00 – .20 หมายถึง เป็นข้อสอบที่ยากมาก ไม่ควรใช้ หรือ ปรับปรุง

ส่วนเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าตั้งแต่ -1 ถึง $+1$ และค่าที่อยู่

ระหว่าง .21 ถึง 1 เป็นเกณฑ์ที่มีคุณภาพ โดยใช้ดัชนีวัดค่าอำนาจจำแนกดังนี้

(สุวิมล ติรณานันท์, 2551, หน้า 150 – 162)

ค่า r ตั้งแต่ .40 ขึ้นไป แสดงว่าข้อสอบมีค่าอำนาจจำแนก ดีมาก

ค่า r ตั้งแต่ .30 – .39 ขึ้นไป แสดงว่าข้อสอบมีค่าอำนาจจำแนก

ดีพอสมควร

ค่า r ตั้งแต่ .20 – .29 แสดงว่าข้อสอบมีค่าอำนาจจำแนก พอใช้ได้

อาจต้องปรับปรุง

ค่า r ตั้งแต่ .19 แสดงว่าข้อสอบมีค่าอำนาจจำแนก ไม่ดีต้องปรับปรุง

หากข้อใดข้อหนึ่งในสถานการณ์หนึ่งๆ มีค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนกไม่อยู่ในเกณฑ์ ก็จะต้องปรับปรุงตัวเลือกใหม่ๆ เฉพาะข้อนั้น ผู้วิจัยได้คัดเลือก ข้อสอบที่เข้าเกณฑ์ไว้ 60 ข้อ ซึ่งมีค่าความยากรายข้อ (p) มีค่าตั้งแต่ .41 ถึง .75 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) มีค่าตั้งแต่ .30 ถึง .60 เป็นแบบทดสอบที่อยู่ในเกณฑ์ที่มีคุณภาพ

2.1.7 นำข้อสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 60 ข้อ หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยวิธีการคำนวณจากสูตร KR – 20 ของ Kuder – Richardson ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ .82 ถือว่าแบบทดสอบมีความเชื่อถือได้สูง ซึ่งการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับพิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (สุวิมล ติรณานันท์, 2551, หน้า 173 – 175)

.71 – 1 ถือว่าแบบทดสอบมีความเชื่อถือได้สูง

.30 – .70 ถือว่าแบบทดสอบมีความเชื่อถือได้ปานกลาง

น้อยกว่า .30 ถือว่าแบบทดสอบเชื่อถือได้ต่ำ

2.1.8 นำแบบทดสอบที่เลือกไว้ จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดการมีสติผ่านการตรวจสอบคุณภาพ จำนวน 60 ข้อ เพื่อใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนกับนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา

วิทยาลัยสงฆ์นครพนม กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 37 รูป/คน

2.2 แบบทดสอบวัดความมีเหตุผล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามวัดความมีเหตุผลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีเหตุผลตนเองเช่น งานวิจัยของ วณิช สุธาร์รัตน์ (2546, หน้า 47) สุวิทย์ มูลคำ (2547, หน้า 14) กุสยา ตันติผลลาชีวะ (2547, หน้า 183 – 184) รัตนา นิสภกุล (2550, หน้า 10) ชนาธิป บุปผามาต (2553, หน้า 11)

2.2.2 สร้างแบบสอบถามวัดความความคิดมีเหตุผลโดยอาศัยข้อมูลที่ศึกษาและปรับปรุงจากแบบสอบถามวัดความความคิดมีเหตุผล ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2536, หน้า 12 – 13) ลักขณา สิริวัฒน์ (2549, หน้า 183 – 185) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม ดังนี้

2.2.2.1 ข้อความที่มีความหมายเชิงบวก (positive)

มีการกำหนดคะแนน ตามระดับความคิดเห็น ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้	5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้	4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้	3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้	2 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

2.2.2.2 ข้อความที่มีความหมายเชิงลบ (negative)

มีการกำหนดคะแนน ตามระดับความคิดเห็น ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้	1 คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้	2 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้	3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้	4 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้	5 คะแนน

2.2.3 นำแบบสอบถามวัดความมีเหตุผลที่ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อปรับปรุง แก้ไข ข้อคำถามให้มีความถูกต้อง กระชับ และเหมาะสม

2.2.4 นำแบบสอบถามวัดความมีเหตุผลที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) แล้วนำวิเคราะห์ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้สูตรคำนวณ จากนั้นผู้วิจัยทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

2.2.5 นำแบบสอบถามความมีเหตุผลไปทดลองใช้ (try out) กับ นิสิตปริญญาตรีกำลังศึกษาชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยสงฆ์นครพนม อยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 คณะ 3 สาขาวิชา คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา, คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ, คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์, จำนวน 1 ห้อง นิสิตรวมทั้งสิ้น 69 รูป/คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างตรวจให้คะแนนและทำการคิดวิเคราะห์ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามแต่ละชุด (Item–Total Correlation) และเลือกข้อที่มีค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ไว้ใช้เป็นชุดแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม จำนวน 60 ข้อ

2.2.6 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไข ไปใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจริง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ศึกษาการวัดและประเมินผลของหลักสูตรพุทธศาสตร์ บัณฑิต คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช 2556 และหลักสูตรสถานศึกษา คู่มือครู แบบเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้จิตวิทยาสำหรับครู เนื้อหา ตัวชี้วัด นำมาสร้างแบบทดสอบเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

3.3.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการ คู่มือการวัดและประเมินผล และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบ ตามแนวคิดของ (Bloom) จากเทคนิคการวัดผล ของ ชวาล แพร์ตกุล (2552, หน้า 131 – 187)

3.3.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 ซึ่งแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ

3.3.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนิสิต
ปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา
ความถูกต้อง ความเหมาะสมของเนื้อหา และความตรงเชิงโครงสร้าง เพื่อรับข้อคิดเห็น
ข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงแก้ไข

3.3.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนิสิต
ปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นกรรมการชุดเดียวกันกับที่
ตรวจพิจารณาชุดคู่มือประกอบการสอน ตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของ
เนื้อหา ความสอดคล้องกับตัวชี้วัดโดยใช้สูตร IOC แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.3.6 คัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าข้อสอบ
สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

3.3.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ปรับปรุงแก้ไข
ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับ นิสิตปริญญาตรีกำลังศึกษา
ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยสงฆ์นครพนม อยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 คณะ
3 สาขาวิชา คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา, คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการสอน
ภาษาอังกฤษ, คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์, จำนวน 1 ห้อง นิสิตรวมทั้งสิ้น 69
รูป/คนนิสิตปริญญาตรีกำลังศึกษาชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยสงฆ์นครพนม อยู่ในภาคเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 คณะ 3 สาขาวิชา คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา,
คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ, คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์,
จำนวน 1 ห้อง นิสิตรวมทั้งสิ้น 69 รูป/คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

3.3.8 นำผลการทดสอบที่ได้มาวิเคราะห์หาความยากง่ายและ
ค่าอำนาจจำแนกคัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่าย และมีค่าอำนาจจำแนก คัดเลือก
ข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20
ขึ้นไป

3.3.9 นำผลการทดสอบที่คัดเลือกไว้มาวิเคราะห์หาค่า
ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR – 20
ของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson)

3.3.10 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนิสิต
ปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 ที่ได้คุณภาพไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการทำวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง มีลำดับตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตผู้อำนวยการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ-ราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครพนม
2. ทำการทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดการมีสติ แบบทดสอบวัดความมีเหตุผล และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2
3. ทำการทดสอบวัดการมีสติด้วยแบบทดสอบของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2
4. ดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่างด้วยชุดการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาพร้อมกับหลักไตรสิกขา ตามชุดที่วางไว้
5. เมื่อดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามชุดการสอน ครบตามที่เตรียมไว้แล้ว ผู้วิจัยให้นิสิตกลุ่มตัวอย่างทำการทดสอบหลังเรียนด้วย แบบวัดการมีสติ ของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 อีกครั้งหนึ่ง แล้วนำผลการสอบไปวิเคราะห์
6. ให้นิสิตกลุ่มตัวอย่าง ทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2
7. เก็บข้อมูลการวัดการมีสติ ความมีเหตุผล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียน
8. ตรวจสอบให้คะแนนแล้ว นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์โดยวิธีทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปดังนี้

1. หาคุณภาพของคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้พุทธิปัญญาพร้อมกับหลักไตรสิกขา โดยใช้ค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.)
2. เปรียบเทียบการคิดเสริมสร้างการมีสติ ระหว่างก่อนและหลังเรียน ของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาพร้อมกับหลักไตรสิกขาโดยใช้

การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent)

3. ความคิดความมีเหตุผล ของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขาโดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent)

4. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขาโดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent)

5. เปรียบเทียบการเสริมสร้างการมีสติ ความคิดมีเหตุผล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 ที่มีแรงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (สูง ปานกลาง และ ต่ำ) เมื่อได้รับการสอนด้วยคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขาโดยวิเคราะห์คะแนนก่อนเรียนโดยใช้สถิติความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยแยกวิเคราะห์ทีละตัวแปรตาม ซึ่งมีอยู่ 3 ตัว คือ การเสริมสร้างการมีสติความคิดมีเหตุผล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสามารถแยกออกเป็นรายการดังนี้

กรณีนี้ ถ้าทดสอบแล้วพบว่ามีค่าเฉลี่ยอย่างน้อย 1 คู่ที่มีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่ม จะทดสอบคู่ที่แตกต่างโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนรวมแบบทางเดียว (One - way ANCOVA) แล้ววิเคราะห์คะแนนหลังเรียนโดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบทางเดียว (One-way MANOVA) และใช้สถิติความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way ANOVA) ตามลำดับ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551, หน้า 156 - 159)

กรณีนี้ ถ้าทดสอบแล้วพบที่ไม่มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อย 1 คู่ ที่ไม่แตกต่างจะใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบทางเดียว (One-way MANOVA) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ตามลำดับ

และไม่ว่าการณ์ใดก่อนการใช้สถิติ MANOVA ต้องทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น และไม่ฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้น

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 101)

$$p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ p แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 102)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนในกลุ่ม

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 103)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนในกลุ่ม

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละคนยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ค่าความเที่ยงตรง (Validity) แบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหา

แบบสอบถามวัดความภาคภูมิใจในตนเอง และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ (สมบัติ ทำยเรือคำ, 2551, หน้า 101) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) แบบทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหา แบบสอบถามวัดความภาคภูมิใจในตนเอง และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตรดังนี้ (ณัฐพงษ์ เจริญทิพย์, 2542, หน้า 215 อ้างถึงใน ประเสริฐ พูลผล, 2554, หน้า 115)

$$r = \frac{R_H - R_L}{\frac{N}{2}}$$

r แทน ค่าอำนาจจำแนก
 R_H แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มเก่ง
 R_L แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มอ่อน
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน

2.3 การหาความยากง่ายของแบบทดสอบวัดความคิดมีเหตุผล และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คำนวณได้จากสูตร ดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551, หน้า 88)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากง่ายของข้อสอบ
 R แทน จำนวนคนที่ทำข้อนั้นถูก
 N แทน จำนวนคนที่ทำข้อนั้นทั้งหมด

2.4 หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดการเสริมสร้างการมีสติ และแบบสอบถามวัดความความคิดมีเหตุผล คำนวณจากสูตรสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแอลฟา (α - Coefficient) จากสูตรครอนบาช (Cronbach) เป็นค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณหาได้คะแนนที่มีค่ามากกว่า ไม่ใช่ 0 หรือ 1 สูตรที่ใช้ในการคำนวณมีดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ α	คือ	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
n	คือ	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
S_i^2	คือ	ความแปรปรวนของแบบทดสอบรายข้อ
S_t^2	คือ	ความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

2.5 หาความเชื่อมั่น (Reliability) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คำนวณจากสูตร KR-20 คูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551, หน้า 97)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ r_{tt}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
p	แทน	สัดส่วนของทำถูกกับคนทั้งหมด
q	แทน	สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือ $1 - p$
s_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 หาค่าดัชนีประสิทธิผลของคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยา สำหรับ โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้พุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขาโดยใช้เกณฑ์ประสิทธิผล (The Effectiveness Index: E.I.) ซึ่งดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าตัวเลขที่แสดงอัตราการเรียนรู้ที่ก้าวหน้าขึ้นจากพื้นฐานความรู้เดิมที่มีอยู่ หลังจากนิสิตได้รับประสบการณ์การเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้พุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขา สำหรับเกณฑ์ที่ยอมรับได้ถึงความมีประสิทธิภาพคือมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป และเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 วิเคราะห์คะแนนโดยใช้สูตรคำนวณ ดังนี้ (เพชฌุ กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี, 2545, หน้า 31 - 35)

3.1.1 ค่าดัชนีประสิทธิผล

$$\text{ค่าดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมคะแนนทดสอบหลังเรียนทุกคน} - \text{ผลรวมคะแนนทดสอบก่อนเรียนทุกคน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}$$

3.2 สถิติทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่ม 2 กลุ่มที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน ใช้สถิติทดสอบค่า t (t-test for dependent samples) (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2553, หน้า 151) ใช้ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2,3 และ 4

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่

D แทน ผลต่างของคะแนนแต่ละคู่

$\sum D$ แทน ผลรวมของผลต่างของคะแนนแต่ละคู่

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3.3 สถิติที่ใช้วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการเสริมสร้างการมีสติ
 ความความคิดมีเหตุผล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำแนกตามระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
 ทางการเรียน ของนิสิตกลุ่มสูงกลุ่มปานกลางและกลุ่มต่ำทดสอบสมมติฐาน ข้อ 5
 วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ใช้คะแนนก่อนเรียนทั้งสามตัวแปรตาม ทดสอบด้วย
 สถิติ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน ไม่แตกต่างกัน ทั้ง 3 ตัวแปรตาม ทดสอบด้วยสถิติ
 (One-Way MANOVA) เพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้สถิติ พบว่า นิสิตที่มี
 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกัน หลังเรียนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิ
 ปัญญาพร้อมกับหลักไตรสิกขาการมีสติ ความมีเหตุผล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 ไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยต้องการทราบว่ามีความไม่แตกต่างในตัวแปรตามด้านใดบ้าง
 จึงแยกทำการวิเคราะห์เพิ่มเติมในตัวแปรตามแต่ละด้าน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน
 ทางเดียว (One-Way ANOVA) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553, หน้า 224)

$$F = MS_B/MS_W$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติเอฟ
	MS_B	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_W	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์